

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ

56^ο Παιδιατρικό
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ
25-27
ΜΑΪΟΥ 2018

Προστασία έναντι της φλεγμονής μέσω της διατροφής

Παρασκευή Καρανίκα
Παιδογαστρεντερολόγος
Γ' Παιδιατρική κλινική ΑΠΘ

No conflict of interest

ΠΡΟΛΗΨΗ

EDITORIALS

In economics as well as medicine prevention
is better than cure

nature

Vol 453 | Issue no. 7194 | 22 May 2008

World Health Organization
Geneva 2003

DIET, NUTRITION AND THE PREVENTION OF CHRONIC DISEASES

Report of a
Joint WHO/FAO Expert Consultation

Μεταβολικός & ανοσολογικός προγραμματισμός

Διατροφικές και αντιγονικές επιδράσεις κατά τη διάρκεια κρίσιμων περιόδων της ενδομήτριας, βρεφικής και νηπιακής ζωής επηρεάζουν τη δομή των οργάνων & την λειτουργία του οργανισμού, διαμορφώνοντας το μεταβολικό και ανοσολογικό προφίλ κατά την ενήλικο ζωή & τον κίνδυνο για χρόνιες ασθένειες.

Φλεγμονή

❖ Κλασσική φλεγμονή

❖ Σιωπηρή (κυτταρική) φλεγμονή

Hs -CRP

AA/ ω 3

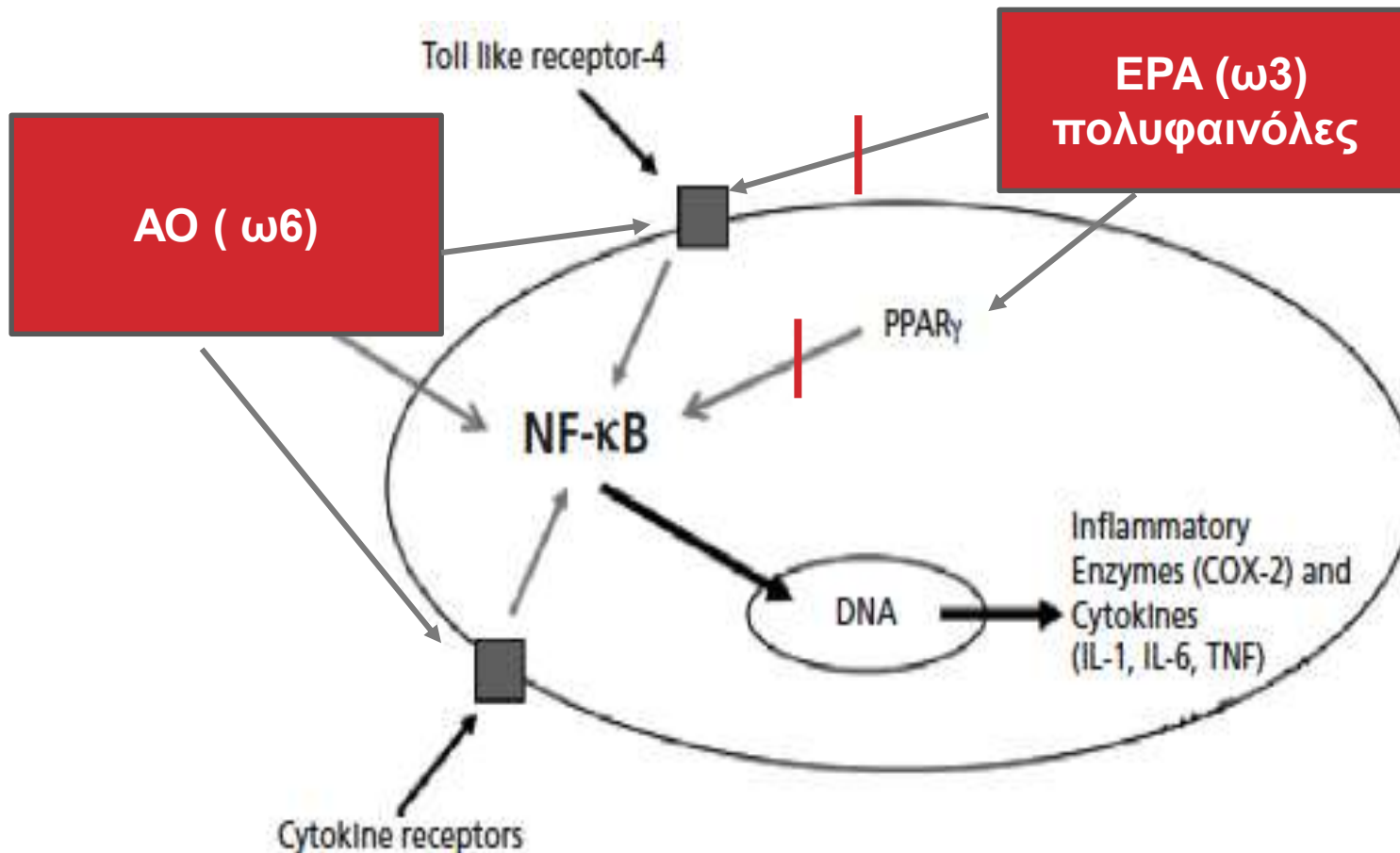
Ιντερλευκίνες : IL-6, IL-1 β , IL-4, IL-10

TNF- α

Χρόνιες παθήσεις και φλεγμονή

- **Μεταβολικό σύνδρομο (MetS) – παχυσαρκία**
- **Μη αλκοολική λιπώδης διήθηση ήπατος (NAFLD)**
- **Σακχαρώδης διαβήτης τύπου 2 (T2DM)**
- **Καρδιαγγειακή νόσος (CVD)**

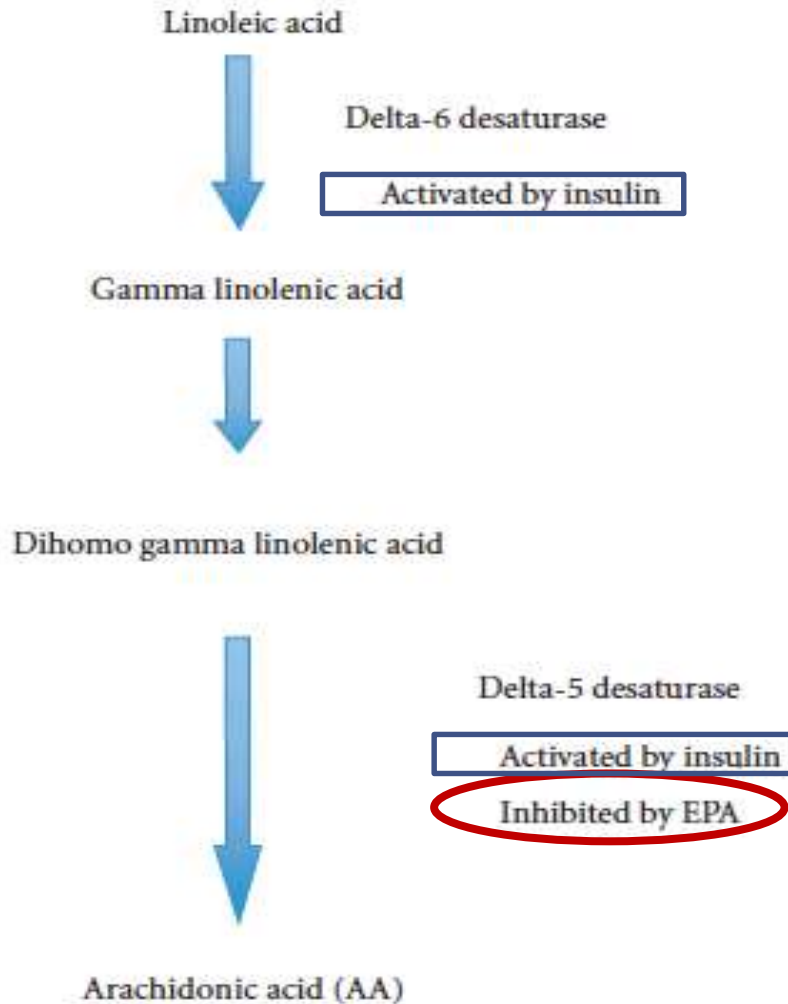
Παθοφυσιολογία

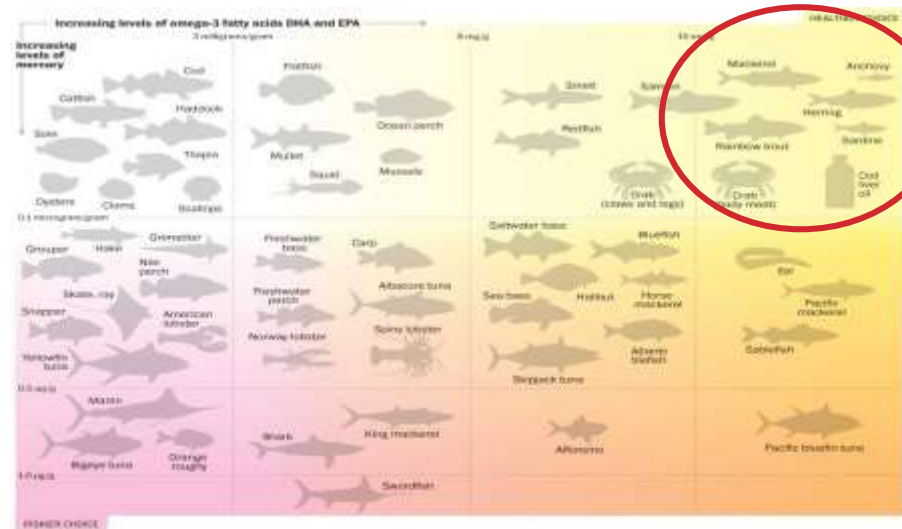

Διατροφικοί ρυθμιστές φλεγμονής

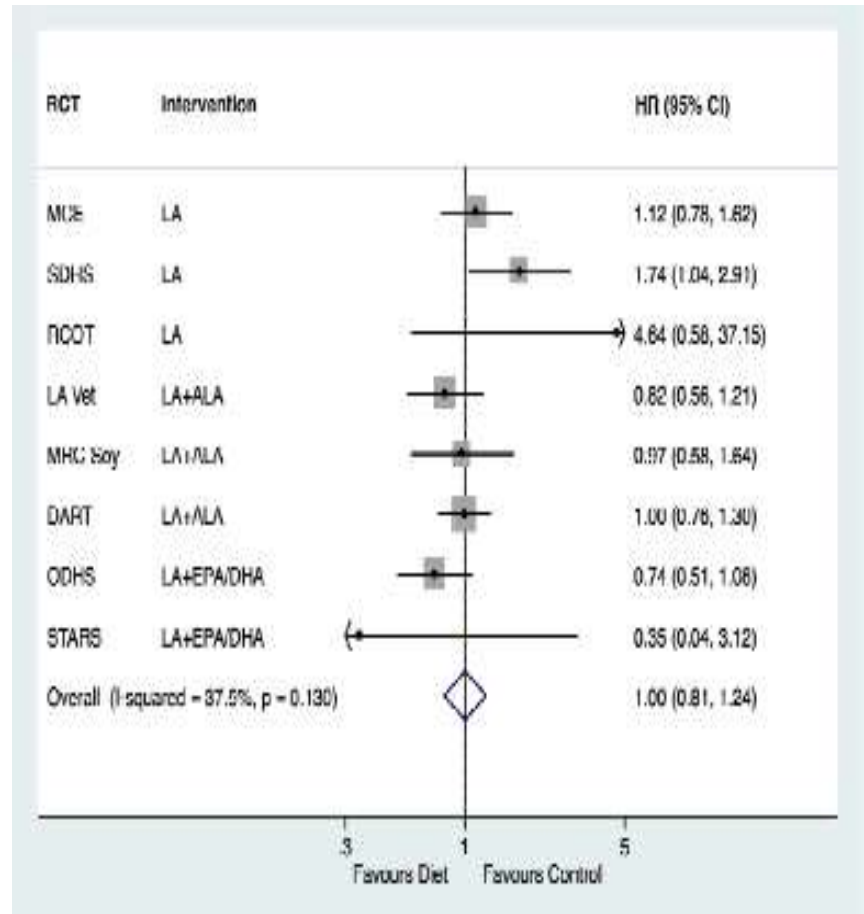
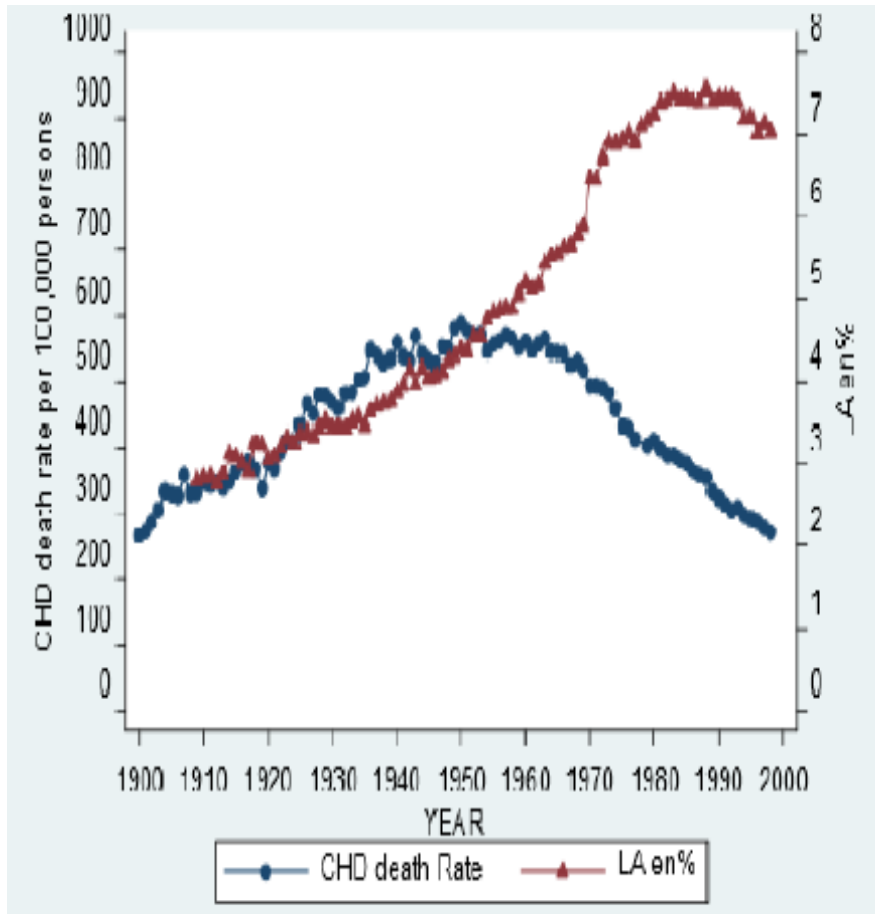
Λιπαρά οξέα

- Ζωικά λιπαρά (βούτυρο, λαρδί) < 10% λινολειακό οξύ
- Φυτικά έλαια (καλαμποκέλαιο, ηλιέλαιο, σογιέλαιο,) 50-75% λινολειακό οξύ
- Ελαιόλαδο 7% λινολειακό οξύ

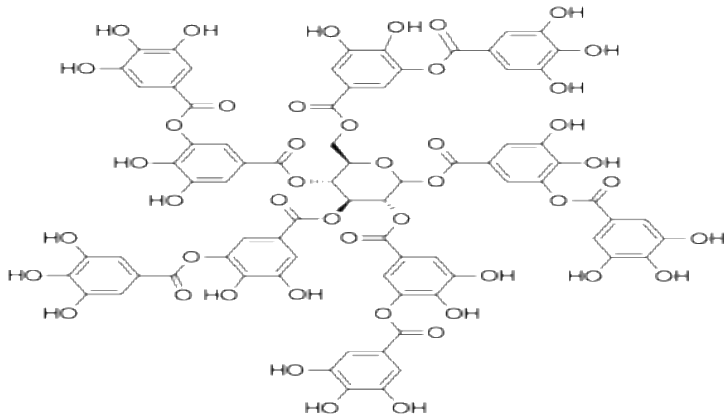

Διατροφή και κίνδυνος καρδιαγγειακών νοσημάτων

Διατροφικοί ρυθμιστές φλεγμονής

Πολυφαινόλες

Source (serving size)	By wt or vol	By serving
	<i>mg/kg fresh wt (or mg/L)</i>	<i>mg/serving</i>
Blackberry (100 g)	80-270	8-27
Raspberry (100 g)	60-100	6-10
Black currant (100 g)	40-130	4-13
Strawberry (200 g)	20-90	4-18
Blueberry (100 g)	2000-2200	200-220
Kiwi (100 g)	600-1000	60-100
Cherry (200 g)	180-1150	36-230
Plum (200 g)	140-1150	28-230
Aubergine (200 g)	600-660	120-132
Apple (200 g)	50-600	10-120
Pear (200 g)	15-600	3-120
Chicory (200 g)	200-500	40-100
Artichoke (100 g)	450	45
Potato (200 g)	100-190	20-38
Corn flour (75 g)	310	23
Flour: wheat, rice, oat (75 g)	70-90	5-7
Cider (200 mL)	10-500	2-100
Coffee (200 mL)	350-1750	70-350

Η «τέλεια» διατροφική καταιγίδα

- Αυξημένη κατανάλωση επεξεργασμένων φυτικών ελαίων πλούσιων σε ω6 λιπαρά οξέα
- Αυξημένη κατανάλωση επεξεργασμένων υδατανθράκων
- Μειωμένη κατανάλωση μη επεξεργασμένων φυτικών ελαίων πλούσιων σε ω3 λιπαρά οξέα
- Μειωμένη κατανάλωση πολυφαινολών

Αντιφλεγμονώδης Διατροφή Χαρακτηριστικά

1. Ποσοτική ισορροπία μακροθρεπτικών συστατικών

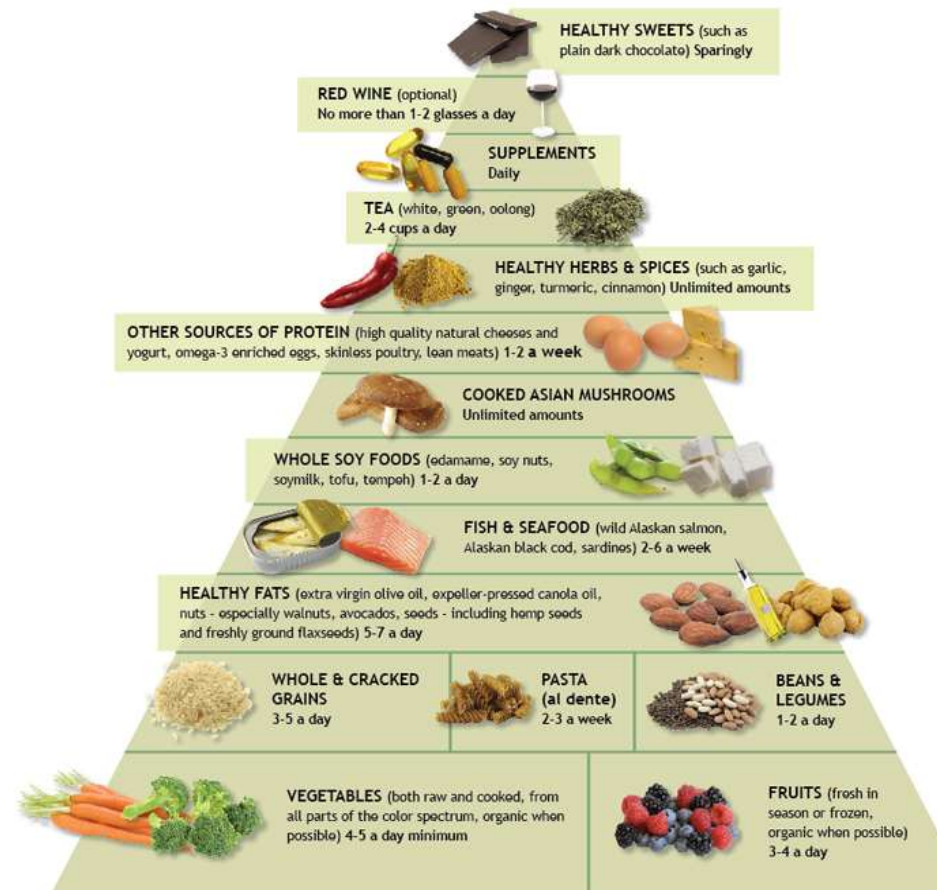
2. Πρωτεΐνη

3. Υδατάνθρακες

4. Καταμερισμός γευμάτων

5. Θερμιδική-ενεργειακή πυκνότητα

6. Απώλεια Βάρους

Αντιφλεγμονώδης Διατροφή

Διαιτολογία

- Μακροβιοτική διατροφή
- Διατροφή παλαιολιθικού τύπου
- Δίαιτα Ζώνης
- Δίαιτα Weil

	Japanese diet	Mediterranean diet	American diet
Total energy (kcal/day)	2,000	2,300	2,300
Protein in grams/day (energy %)	60~70 (10~15%)	70~80 (10~15%)	90~100 (15~20%)
Carbohydrate in grams/day (energy %)	300~350 (60~65%)	300~350 (50~55%)	250~300 (45~50%)
Total fat in grams/day (energy %)	40~50 (20~25%)	70~80 (30~35%)	80~90 (35~40%)
Animal fat : Vegetable fat : Marine fat	4 : 5 : 1	2 : 6 : 1	7 : 3 : <0.1
SFAs : MUFAs : PUFAs	1 : 1 : 1	2 : 5 : 2	2 : 2 : 1
n-6 PUFAs : n-3 PUFAs	4	6~8	10

Δείκτης προδιάθεσης για φλεγμονή (Dietary Inflammatory Index)

Food parameter	Weighted number of articles	Raw inflammatory effect score*	Overall inflammatory effect score†	Global daily mean intake‡ (units/d)	SD‡
Alcohol (g)	417	-0.278	-0.278	13.98	3.72
Vitamin B ₁₂ (µg)	122	0.205	0.106	5.15	2.70
Vitamin B ₆ (mg)	227	-0.379	-0.365	1.47	0.74
β-Carotene (µg)	401	-0.584	-0.584	3718	1720
Caffeine (g)	209	-0.124	-0.110	8.05	6.67
Carbohydrate (g)	211	0.109	0.097	272.2	40.0
Cholesterol (mg)	75	0.347	0.110	279.4	51.2
Energy (kcal)	245	0.180	0.180	2056	338
Eugenol (mg)	38	-0.868	-0.140	0.01	0.08
Total fat (g)	443	0.298	0.298	71.4	19.4
Fibre (g)	261	-0.663	-0.663	18.8	4.9
Folic acid (µg)	217	-0.207	-0.190	273.0	70.7
Garlic (g)	277	-0.412	-0.412	4.35	2.90
Ginger (g)	182	-0.588	-0.453	59.0	63.2
Fe (mg)	619	0.032	0.032	13.35	3.71
Mg (mg)	351	-0.484	-0.484	310.1	139.4
MLFA (g)	106	-0.019	-0.009	27.0	6.1
Niacin (mg)	58	-1.000	-0.246	25.90	11.77
n-3 Fatty acids (g)	2588	-0.436	-0.436	1.06	1.06
n-6 Fatty acids (g)	924	-0.159	-0.159	10.80	7.50
Onion (g)	145	-0.490	-0.301	35.9	18.4
Protein (g)	102	0.049	0.021	79.4	13.9
PUFA (g)	4002	-0.337	-0.337	13.88	3.76
Riboflavin (mg)	22	-0.727	-0.068	1.70	0.79
Saffron (g)	33	-1.000	-0.140	0.37	1.78
Saturated fat (g)	205	0.429	0.373	28.6	8.0
Se (µg)	372	-0.191	-0.191	67.0	25.1
Thiamin (mg)	65	-0.354	-0.098	1.70	0.66
Trans fat (g)	125	0.432	0.229	3.15	3.75
Turmeric (mg)	814	-0.785	-0.785	533.6	754.3
Vitamin A (RE)	663	-0.401	-0.401	983.9	518.6
Vitamin C (mg)	733	-0.424	-0.424	118.2	43.46
Vitamin D (µg)	996	-0.446	-0.446	6.26	2.21
Vitamin E (mg)	1495	-0.419	-0.419	8.73	1.49
Zn (mg)	1036	-0.313	-0.313	9.84	2.19
Green/black tea (g)	735	-0.536	-0.536	1.69	1.53

Diets graded according to inflammatory potential

	DII
Maximum†	7.98
90th percentile‡	4.00
75th percentile§	1.90
Overall median	0.23
25th percentile¶	-2.36
10th percentile**	-3.37
Minimum††	-8.87

Πότε μπορεί και πρέπει να ξεκινά η πρόληψη μέσω της διατροφής;

- Αυξημένες ανάγκες σε πρωτεΐνη , κορεσμένα λιπαρά και ω6 λιπαρά πριν τα 2 χρόνια
- Λαχανικά και τροφές πλούσιες σε πολυφαινόλες να ξεκινούν νωρίς και πρώτες κατά την εισαγωγή των στερεών στο βρέφος
- Τα αλλεργιογόνα (ψάρι, αυγό, ξηροί καρποί) μπορούν να ξεκινούν νωρίς στα βρέφη αυξάνοντας τα ω3 στην διατροφή τους
- Το μητρικό γάλα και η ποικιλία στη διατροφή εξασφαλίζει μια ευεργετική χλωρίδα εντέρου
- Μεσογειακή διατροφή να ξεκινά μετά τα 2 χρόνια ζωή

ESPGHAN 2017-2018

Ποιοτικός δείκτης μεσογειακής διατροφής στα παιδιά

KIDMED

Scoring

- +1 Takes a fruit or fruit juice every day
- +1 Has a second fruit every day
- +1 Has fresh or cooked vegetables regularly once a day
- +1 Has fresh or cooked vegetables more than once a day
- +1 Consumes fish regularly (at least 2–3 times per week)
- 1 Goes more than once a week to a fast-food (hamburger) restaurant
- +1 Likes pulses and eats them more than once a week
- +1 Consumes pasta or rice almost every day (5 or more times per week)
- +1 Has cereals or grains (bread, etc.) for breakfast
- +1 Consumes nuts regularly (at least 2–3 times per week)
- +1 Uses olive oil at home
- 1 Skips breakfast
- +1 Has a dairy product for breakfast (yoghurt, milk, etc.)
- 1 Has commercially baked goods or pastries for breakfast
- +1 Takes two yoghurts and/or some cheese (40 g) daily
- 1 Takes sweets and candy several times every day

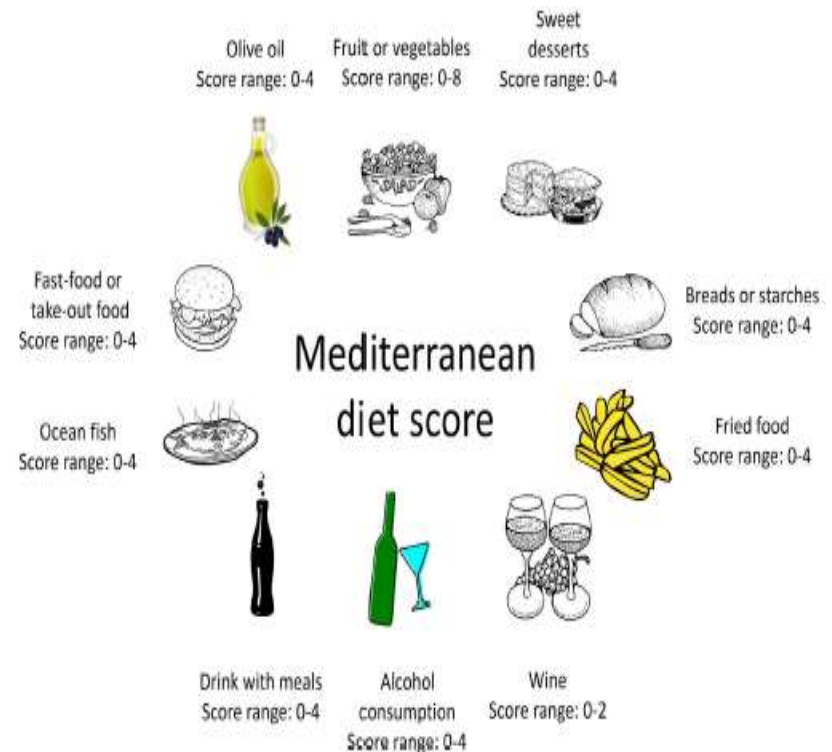
KIDMED index

Poor (≤ 3)

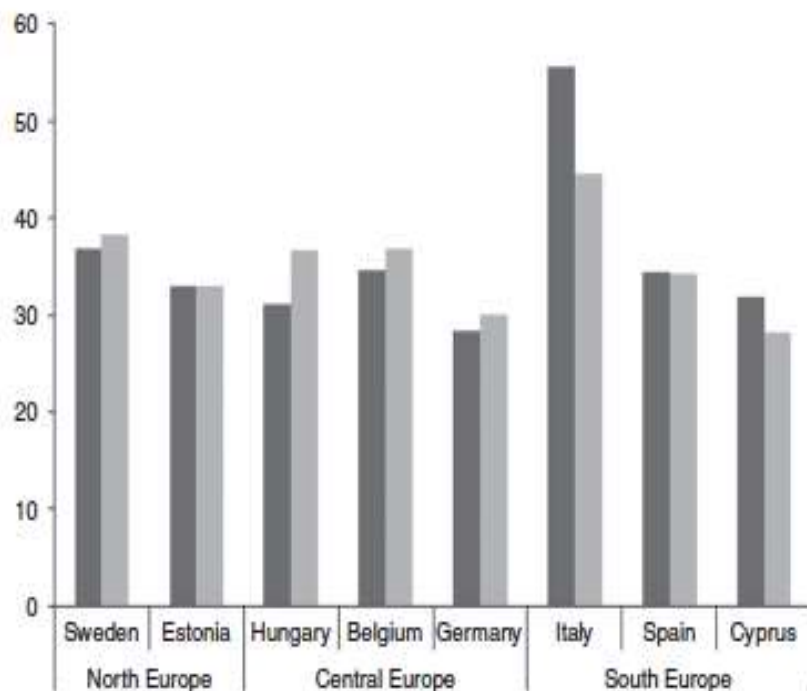
Average (4–7)

Good (≥ 8)

MEDITERRANEAN DIET SCORE

Επιδημιολογικά στοιχεία συμμόρφωσης παιδιών στη Μεσογειακή διατροφή

Figure 1. Prevalence of high adherence to a Mediterranean-like dietary pattern (MDS > 3) among pre-school (dark grey) and school children (light grey), stratified by country.

Table 2. Distribution of gender, age and socioeconomic status among high- and low-adherent children.

	n	Northern Europe		Central Europe			Mediterranean Europe		
		Sweden	Estonia	Hungary	Belgium	Germany	Italy	Spain	Cyprus
Number of low-adherent children (MDS ≤ 3) (%)									
Boys	4 297	52.2	49.7	49.1	55.4	51.0	52.5	50.6	49.6
Pre-school children	4 297	45.9	35.8	43.1	61.3	43.1	37.7	53.2	37.5
Children with high-education parents	4 154	68.8	12.6	47.9	47.6	19.1	19.7	52.4	53.6
Children with high-income parents	3 821	27.6	40.5	27.7	18.6	5.0	1.3	28.5	9.2
Number of high-adherent children (MDS > 3) (%)									
Boys	2 441	51.5	43.2	50.5	52.5	50.3	52.1	57.8	51.6
Pre-school children	2 441	44.4	35.2	36.5	58.4	40.3	48.8	54.9	41.5
Children with high-education parents	2 365	70.8	14.6	49.2	50.5	21.9	18.9	61.4	54.3
Children with high-income parents	2 129	23.0	45.5	26.3	18.3	6.7	1.7	24.6	9.6

Abbreviation: MDS, Mediterranean diet score. Number of high- and low-adherent children, as well as percentages of boys, pre-school children (< 6-year old), high-education and high-income parents among the children characterised by high (> 3) or low (≤ 3) levels of the MDS during work days.

Δείκτης προδιάθεσης για φλεγμονή και ποιότητα διατροφής στα παιδιά

	Q1 (n = 578)	Q2 (n = 579)	Q3 (n = 577)	Q4 (n = 578)	Q5 (n = 577)	p ^a
Diet quality measures						
<i>Model 1^b</i>						
Energy density (kcal/g)	0.94 (0.91; 0.97)	1.02 (0.99; 1.04)	1.07 (1.04; 1.09)	1.12 (1.09; 1.15)	1.20 (1.17; 1.23)	<0.001
TAC (mmol/L)	10.0 (9.33; 10.7)	9.40 (8.72; 10.0)	8.85 (8.17; 9.53)	9.27 (8.59; 9.96)	9.02 (8.33; 9.72)	0.068
KIDMED index (unit)	7.85 (7.67; 8.03)	7.33 (7.16; 7.51)	7.01 (6.86; 7.18)	6.91 (6.74; 7.08)	6.56 (6.39; 6.74)	<0.001
<i>Model 2^c</i>						
Energy density (kcal/g)	0.95 (0.92; 0.98)	1.02 (1.00; 1.05)	1.07 (1.04; 1.09)	1.11 (1.09; 1.14)	1.19 (1.16; 1.22)	<0.001
TAC (mmol/L)	10.2 (9.51; 10.9)	9.40 (8.72; 10.0)	8.79 (8.11; 9.47)	9.21 (8.52; 9.90)	9.02 (8.31; 9.72)	0.030
KIDMED index (unit)	7.77 (7.59; 7.96)	7.33 (7.16; 7.50)	7.05 (6.88; 7.23)	6.93 (6.76; 7.10)	6.62 (6.44; 6.80)	<0.001
Z scores as diet quality measures						
<i>Model 1^b</i>						
Energy density (kcal/g)	-0.37 (-0.45; -0.29)	-0.15 (-0.23; -0.07)	-0.01 (-0.08; 0.06)	0.14 (0.06; 0.22)	0.36 (0.29; 0.44)	<0.001
TAC (mmol/L)	0.07 (0.00; 0.15)	0.00 (-0.06; 0.08)	-0.05 (-0.12; 0.02)	-0.00 (-0.08; 0.07)	-0.03 (-0.11; 0.04)	0.068
KIDMED index (unit)	0.33 (0.25; 0.42)	0.09 (0.01; 0.17)	-0.05 (-0.13; 0.02)	-0.10 (-0.18; -0.24)	-0.26 (-0.35; -0.18)	<0.001
<i>Model 2^c</i>						
Energy density (kcal/g)	-0.33 (-0.41; -0.25)	-0.13 (-0.21; -0.57)	-0.00 (-0.08; 0.07)	0.13 (0.05; 0.20)	0.35 (0.27; 0.43)	<0.001
TAC (mmol/L)	0.10 (0.02; 0.18)	0.00 (-0.06; 0.08)	-0.05 (-0.13; 0.01)	-0.01 (-0.08; 0.06)	-0.03 (-0.11; 0.04)	0.030
KIDMED index (unit)	0.30 (0.21; 0.38)	0.09 (0.01; 0.17)	-0.03 (-0.11; 0.04)	-0.09 (-0.17; -0.01)	-0.24 (-0.32; -0.15)	<0.001

**Το όχημα για μια
καλύτερη ζωή**

**Ευχαριστώ για
την προσοχή σας**